

EU-Project "SPICE and synthetic cannabinoids"

Συνθετικά κανναβινοειδή Φυτικά μείγματα / φυτικά θυμιάματα Προϊόντα "Spice" / "ποτπουρί"

Ενημερωτικό φυλλάδιο για επαγγελματίες σε φορείς
πρόληψης και θεραπείας, ιατρικό και εκπαιδευτικό
προσωπικό, διωκτικές αρχές

Τα φυτικά μείγματα / “ποτπουρί” ή «νόμιμα ψυχότροπα» (legal highs) πωλούνται σε συσκευασίες των δύο / τριών γραμμαρίων με κάποια ελκυστική ονομασία και με την ένδειξη ότι «δεν είναι για ανθρώπινη χρήση».

Οι εμπορικές τους ονομασίες είναι “Spice”, “Jamaican Gold”, “Monkeys go Bananas”, “Black Mamba”, “Lava Red”, “head Trip”, “Ultra Cloud 10”, “Freedom Fly High” κτλ. Συνήθως καπνίζονται σε αυτοσχέδια τσιγάρα ή σε πίπα, όπως η κάνναβη. Η έναρξη δράσης αυτών των ουσιών ξεκινά λίγα λεπτά μετά τη χρήση.

Τα συστατικά που αναγράφονται επάνω στη συσκευασία δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική σύνθεση του προϊόντος. Συγκεκριμένα, τα δραστικά συστατικά, δηλαδή τα συνθετικά κανναβινοειδή, συνήθως δεν αναγράφονται στην συσκευασία.

Τα συνθετικά κανναβινοειδή μιμούνται τις επιδράσεις της δέλτα-9- τετραυδροκανναβινόλης (THC), το βασικό δραστικό συστατικό της κάνναβης / μαριχουάνας. Ωστόσο, τα συνθετικά κανναβινοειδή είναι τελείως διαφορετικά από το μόριο της THC και πολύ πιο δραστικά (και τοξικά) από την THC.

1. Ο καπνός από αυτά τα φυτικά μείγματα δε μυρίζει όπως ο καπνός της κάνναβης
2. Δεν ανιχνεύονται στις συνήθεις εξετάσεις
3. Το φαρμακολογικό προφίλ των συνθετικών κανναβινοειδών διαφέρει πολύ από αυτό της κάνναβης.

Τα προϊόντα αυτά πωλούνται κυρίως μέσω διαδικτύου και μερικές φορές σε καπνοπωλεία και τα λεγόμενα ειδικά καταστήματα (“head shops” – καταστήματα που πωλούν είδη καπνίσματος, “ποτπουρί”, «νόμιμα ψυχότροπα», περιοδικά, ρούχα, διακοσμητικά αντικείμενα κτλ.)

Πρώτη φορά γύρω στο 2004 εμφανίστηκαν στην Ευρώπη κάποια προϊόντα φυτικών θυμιαμάτων / “ποτπουρί” που πουλήθηκαν με την ονομασία “Spice”. Τα φυτικά θυμιάματα ή μείγματα βοτάνων (“ποτπουρί”) άρχισαν να γίνονται πολύ δημοφιλή στα μέσα του 2008 σε πολλές χώρες, όπως η Γερμανία, η Πολωνία ή το Ηνωμένο Βασίλειο. Το Δεκέμβριο του 2008, γερμανικά εργαστήρια ανίχνευσαν συνθετικά κανναβινοειδή σε αυτά τα προϊόντα.

Τα περισσότερα συνθετικά κανναβινοειδή αρχικά συντέθηκαν στο πλαίσιο φαρμακευτικών ερευνητικών προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκαν τις δεκαετίες 1980 και 1990. Έως τότε δεν είχαν εμφανιστεί ποτέ σε κανένα εμπορικά διαθέσιμο προϊόν. **Επιπλέον, δεν έχουν διεξαχθεί ποτέ μελέτες για τη χρήση αυτών των ουσιών σε ανθρώπους, οπότε αυτές οι ουσίες δε θα πρέπει να θεωρούνται ασφαλείς.**

Οι σειρές συνθετικών κανναβινοειδών με την ονομασία JWH, που δημιουργήθηκαν από το χημικό John W. Huffman στο Πανεπιστήμιο του Clemson, αποτελούν την πιο συνηθισμένη ομάδα συνθετικών κανναβινοειδών (JWH-018, JWH-073, ή JWH-210). Άλλα ονόματα κανναβινομιμητικών είναι τα HU-210 (όπου το HU προέρχεται από το “Hebrew University”), AM-694 (όπου το AM προέρχεται από το “Aleksandros Makriyannis”, έναν άλλον ερευνητή κανναβινοειδών) ή CP 47,49.

Υπάρχουν εκατοντάδες συνθετικά κανναβινοειδή που μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστικά συστατικά των φυτικών μειγμάτων / “ποτπουρί”.

Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων, η προσοχή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) στα προϊόντα “Spice” / “ποτπουρί”, τα οποία ονομάστηκαν «νόμιμα εναλλακτικά» της κάνναβης», δόθηκε επειδή τα προϊόντα αυτά αρχικά ήταν δημοφιλή ανάμεσα σε χρήστες διαφορετικών ηλικιών και κοινωνικο-οικονομικών στρωμάτων.

Υπάρχουν ελάχιστα αντιπροσωπευτικά στοιχεία για τη χρήση των “ποτπουρί”. Σύμφωνα με μια ετήσια έρευνα μαθητών στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας, ο αριθμός των εφήβων 15-18 ετών που είχαν χρησιμοποιήσει αυτά τα φυτικά θυμιάματα / “ποτπουρί” αυξήθηκε από 6% το 2008 σε 9% το 2010, ενώ το 2011 ακολούθησε μία μείωση της τάξεως του 7%. Παρόμοια ποσοστά παρατηρήθηκαν στην ίδια ηλικιακή ομάδα σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Αμβούργο της Γερμανίας όπου αναφέρθηκε 6% χρήση σε όλη τη ζωή προϊόντων “Spice” / “ποτπουρί”. Η χρήση προϊόντων “ποτπουρί” σε όλη τους τη ζωή και το τελευταίο έτος (πρόσφατη χρήση) στο γενικό πληθυσμό της Γερμανίας (18-64 ετών) το 2009, ήταν 0,8% και 0,4% αντίστοιχα. Σύμφωνα με

τα στοιχεία της Βρετανικής Εγκληματολογικής Έρευνας (2010 - 2011), στους νεαρούς ενήλικες (16-24 ετών) στην Αγγλία και την Ουαλία η επικράτηση των “ποτπουρί” το τελευταίο έτος ήταν 0,4%. Θα πρέπει να τονιστεί ότι **υπάρχουν πολύ λίγοι συστηματικοί χρήστες αυτών των ουσιών.**

Δε γνωρίζουμε πολλά για τα χαρακτηριστικά, τους τύπους και τα κίνητρα των χρηστών. Μια διαδικτυακή έρευνα στη Γερμανία έδειξε ότι η μεγαλύτερη ομάδα χρηστών είναι χρήστες που πειραματίζονται με ουσίες και ότι ο πρωταρχικός λόγος που χρησιμοποιούν “ποτπουρί” είναι η περιέργεια. Από τότε που **τα συνθετικά κανναβινοειδή χρησιμοποιούνται ως υποκατάστατα της κάνναβης**, η διαθεσιμότητα και η ποιότητα της ίδιας της κάνναβης φαίνεται να παίζει επίσης σημαντικό ρόλο για την επικράτηση των προϊόντων “Spice” / “ποτπουρί”.

Ένα σημαντικό ποσοστό χρηστών των φυτικών αυτών μειγμάτων / “ποτπουρί” ανέφεραν ως ένα σημαντικό κίνητρο το γεγονός της μη ανίχνευσης τους από μη εξειδικευμένες εξετάσεις. Είναι γνωστό για τις ομάδες χρηστών ότι αυτοί που ανέφεραν ότι κάνουν πρόσφατη και συχνή χρήση “ποτπουρί” καπνίζουν επίσης και κάνναβη. Μόνο μια μικρή ομάδα χρηστών έχει αντικαταστήσει πλήρως τη χρήση παράνομων ναρκωτικών ουσιών με τη χρήση “ποτπουρί”. Μένει ακόμη να διερευνηθεί αν υπάρχει κάποια αναδυόμενη τάση όσον αφορά τη χρήση φυτικών μειγμάτων / συνθετικών κανναβινοειδών και αν αναπτύσσεται μια «σταθερή» ομάδα συστηματικών χρηστών αυτών των προϊόντων / ουσιών.

Μια ιδιαιτερότητα του φαινομένου των προϊόντων “Spice” / “ποτπουρί” είναι ότι οι ουσίες που περιέχουν γρήγορα αντικαθίστανται από άλλες όταν αυτές περιλαμβάνονται στους Πίνακες με τις ελεγχόμενες ναρκωτικές ουσίες.

Η συχνή αλλαγή της σύνθεσης των ουσιών (compositions) και των ιδιών των ουσιών από τους κατασκευαστές και τους εμπόρους κάνει δύσκολη την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της διάθεσης αυτών των προϊόντων. Ωστόσο, εξειδικευμένα εργαστήρια μπορούν πλέον να αναγνωρίσουν όλα τα διαθέσιμα συνθετικά κανναβινοειδή που κυκλοφορούν στο εμπόριο.

Μέχρι σήμερα, **σχεδόν όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες έχουν εφαρμόσει μέτρα ελέγχου στα συνθετικά κανναβινοειδή πρώτης γενιάς** (π.χ. JWH-018). Παρόλα αυτά, κανένα από τα συνθετικά κανναβινοειδή που έχουν βρεθεί μέχρι σήμερα σε προϊόντα “Spice” ή σε προϊόντα τύπου “Spice” δεν ελέγχονται διεθνώς, δηλαδή δεν έχουν καταταχθεί στους Πίνακες της Συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τις ψυχοτρόπες ουσίες.

Αυτή τη στιγμή το καθεστώς ελέγχου των συνθετικών κανναβινοει-

δών διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ελβετία, οι ουσίες που έχουν ήδη ανιχνευθεί σε φυτικά προϊόντα / “ποτπουρί” και οι χημικές ενώσεις που σχετίζονται δομικά με αυτές τις ουσίες κατατάσσονται ομαδικά στους Πίνακες του νόμου Περί Ναρκωτικών σύμφωνα με τον γενικό ορισμό κατάταξης των ουσιών (generic definition) που ισχύει στις χώρες αυτές.

Η Αυστρία εισήγαγε ένα νέο νόμο με ειδική προσέγγιση τον συνολικό έλεγχο των κανναβινομιμητικών δραστικών συστατικών (generic approach)

με σκοπό να αναχαιτισθεί η προσφορά αυτών των ουσιών και να προληφθεί η ποινικοποίηση των χρηστών. Η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η

Κύπρος έχουν προσθέσει στο νόμο Περί Ναρκωτικών έναν ορισμό που

περιλαμβάνει όλες τις σειρές συνθετικών κανναβινοειδών (group definition). Στην Πολωνία, ένας νέος νόμος απαγορεύει την παρασκευή,

προώθηση και πώληση «υποκατάστατων ναρκωτικών ουσιών». Η Σουηδία εισήγαγε νέο νόμο για την καταστροφή των επικίνδυνων ουσιών που δεν ρυθμίζονται ακόμη από τον νόμο Περί Ναρκωτικών. Κάποιες χώρες χρησιμοποιούν τους νόμους που ρυθμίζουν τις φαρμακευτικές ουσίες ως εργαλεία για να ελέγξουν τα συνθετικά κανναβινοειδή (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το νομικό καθεστώς των συνθετικών κανναβινοειδών στην Ευρώπη δείτε την ιστοσελίδα: www.emcdda.europa.eu).

Οι περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες προσπαθούν να ανταποκριθούν έγκαιρα στο φαινόμενο των νέων ψυχοδραστικών ουσιών και να προστατέψουν τη δημόσια υγεία με νέες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Αν και οι επιδράσεις των συνθετικών κανναβινοειδών είναι παρόμοιες με αυτές της κάνναβης, τα προβλήματα υγείας διαφέρουν σημαντικά, αλλά μέχρι σήμερα η γνώση για την οξεία και μακροχρόνια τοξικότητα των συνθετικών κανναβινοειδών είναι περιορισμένη. **Τα συνθετικά κανναβινοειδή μπορεί να προκαλέσουν ψυχωτικά επεισόδια, κρίσεις πανικού, ταχυκαρδία, αύξηση της αρτηριακής πίεσης, εμετό, συσπάσεις και πιθανή βλάβη των οργάνων.**

Υπάρχει κάποιος λόγος ανησυχίας ότι αυτές οι ουσίες μπορεί να έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να προκαλέσουν βλάβη από ότι η κάνναβη. Αυτό προκύπτει κυρίως από το γεγονός ότι τα συνθετικά κανναβινοειδή λειτουργούν σαν πλήρεις αγωνιστές στον κανναβινοειδή υποδοχέα τύπο 1, ενώ η TCH έχει μερική δράση ως αγωνιστής.

Προκαταρκτικά στοιχεία δείχνουν ότι κάποια συνθετικά κανναβινοειδή μπορεί να είναι εν δυνάμει καρκινογόνα. Επίσης, υπάρχουν αναφορές περιστατικών (case reports) που υποθέτουν ότι κάποιες από αυτές τις ουσίες θα μπορούσαν να είναι εξαιρετικά εξαρτησιογόνες. Επιπλέον, **σοβαρές τοξικώσεις είναι περισσότερο πιθανό να συμβούν λόγω άγνωστης σύστασης των φυτικών αυτών μειγμάτων / “ποτπουρί” και προσθήκης συνθετικών κανναβινοειδών (σε αυξημένες ποσότητες) στα φυτικά μείγματα / “ποτπουρί”, καθώς επίσης και λόγω της υψηλής δραστηριότητας μερικών συνθετικών κανναβινοειδών.**

Ιδιαίτερος κίνδυνος αποτελεί το γεγονός ότι προϊόν με την ίδια εμπορική ονομασία μπορεί να περιέχει σε διαφορετικές χρονικές στιγμές διαφορετικά συνθετικά κανναβινοειδή σε διαφορετικές ποσότητες.

Αρχικά υπάρχει η ανάγκη για ουσιαστικές και επιστημονικά αξιόπιστες πληροφορίες για αυτές τις ουσίες και τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση τους. Οι διάφορες στρατηγικές που αφορούν τις παράνομες ουσίες είναι εξίσου χρήσιμες για τους χρήστες των «νόμιμων ψυχοτρόπων». Θα άξιζε επίσης να επικεντρωθούμε στη διαδικτυακή (internet-based) συμβουλευτική και στις υπηρεσίες ενημέρωσης (information services).

- Το διαδίκτυο παίζει σημαντικό ρόλο για τους χρήστες των νέων ψυχοδραστικών ουσιών. Για αυτό το λόγο οι **νέες τεχνολογίες επικοινωνίας** είναι πολύ χρήσιμες για την πρόληψη.
- Θα πρέπει να παρέχονται **αντικειμενικές, αξιόπιστες και έγκαιρες** πληροφορίες.
- Θα πρέπει να παρέχεται συμβουλευτική μέσω ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής (telephone hotline).
- Η προσέγγιση των προγραμμάτων πρόληψης θα πρέπει να **είναι προσανατολισμένη στις ομάδες ομοτίμων (peer-oriented approach)** για να διευκολύνεται η πρόσβαση σε διαφορετικούς πληθυσμούς χρηστών.
- **Η λειτουργία εργαστηρίων (workshops) για τους επαγγελματίες πρόληψης** θα τους ευαισθητοποιούσε στο θέμα και θα τους παρείχε πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του φαινομένου των συνθετικών κανναβινοειδών.
- Η πρόληψη θα πρέπει να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη **«ρεαλιστικών» αντιλήψεων για τη χρήση των συνθετικών κανναβινοειδών**. Με άλλα λόγια, η πρόληψη θα πρέπει να αναφέρεται σε έγκυρα στοιχεία για τα συνθετικά καν-

ναβινοειδή και όχι στα ανεπίσημα στοιχεία ή στις φήμες που τείνουν να υπερεκτιμούν το φαινόμενο αυτό.

- Παρακαλούμε σημειώστε. Οι συστηματικοί χρήστες των “ποτ-πουρί” είναι μάλλον ελάχιστοι. Οι περισσότεροι χρήστες αυτών των προϊόντων κάνουν επίσης και χρήση κάνναβης.

- Θυμηθείτε ότι το προϊόν με την ίδια εμπορική ονομασία μπορεί να έχει τελείως διαφορετικές επιδράσεις και παρενέργειες κατά τη χρήση του.
- Να είστε πάντοτε προετοιμασμένοι για ανεπιθύμητες επιδράσεις κατά τη χρήση αυτών των προϊόντων
- Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι τα συνθετικά κανναβινοειδή μπορούν να ανιχνευθούν σε δείγματα από αίμα, ούρα ή τρίχες όταν οι αναλύσεις πραγματοποιούνται σε εξειδικευμένα εργαστήρια
- Έχετε πάντα μαζί σας κάποιον άνθρωπο που δεν κάνει χρήση (ποτέ μην κάνετε χρήση μόνος/- η).
- Ποτέ μην κάνετε χρήση και οδηγείτε.
- Μάθετε όσα περισσότερα μπορείτε για τις νέες ουσίες πριν τις χρησιμοποιήσετε.
- Χρησιμοποιείτε τις νέες ουσίες σε μικρές δόσεις.

Ενημερωτικό φυλλάδιο για τα συνθετικά κανναβινοειδή (Brochure on Synthetic Cannabinoids)

Μετάφραση: Αθηνά Ζαχαριάδου, Ειρήνη Καρανικόλα, εθελόντρι-
ες, Ανοικτό Θεραπευτικό Πρόγραμμα Εφήβων Θεσσαλονίκης Α-
ΝΑΔΥΣΗ, ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

Επιμέλεια μετάφρασης: Ιωάννα Σιάμου, ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ, ΕΡΕΥ-
ΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Για περισσότερες πληροφορίες: <http://legal-high-inhaltsstoffe.de/>

EU-Project "SPICE and synthetic cannabinoids"

The SPICE Project Consortium, c/o PD Dr Volker Auwörter
University Medical Centre Freiburg, Institute of Forensic Medicine
Albertstrasse 9, 79104 Freiburg, Germany

This publication has been produced with the financial support of the Drug Prevention and Information Programme of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of 'The SPICE Project Consortium' and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

With further financial support from:

